● PRED III. SAMOPRISPEVKOM

Šola - središče dogajanja v kraju

Leta 1976 so se otroci iz KS Zadobrova—Sneberje, ki so do takrat imeli pouk v zasilnih prostorih zadružnega doma, preselili v svetle, zračne in sodobno opremljene prostore nove šole Leopolda Mačka-Boruta, ki je bila sezidana z denarjem I. samoprispevka. Toda 8 učilnic je kmalu postalo pretesnih za vse večje število otrok in lani je SGP Hrastnik končalo z dozidavo še osmih učilnic; štiri so bile zgrajene z denarjem II. samoprispevka, za štiri pa je denar zbrala občinska skupščina. Šola, ki je bila prej le štirirazredna, je postala popolna, samostojna osnovna šola.

V lanskem šolskem letu je OŠ Leopolda Mačka-Boruta obiskovalo 590 učencev, imeli pa so tudi 5 oddelkov podaljšanega bivanja, v katere uvajajo tudi sestavine celodnevne šole. Šola ima malo telovadnico, urejena zunanja igrišča, ki ob lepem vremenu omogočajo telovadno zunaj, na njih pa se lahko igrajo tudi učenci, ki so v podaljšanjem bivanju. Igrišča nudijo tudi možnost za bogato športno dejavnost šolarjev v prostem času. Med najpomembnejšimi pridobitvami nove šole pa je enoizmenski pouk za šolarje od prvega do četrtega razreda. Učenci višjih razredov imajo pouk še vedno v dveh izmenah. »Šele takrat, kadar imajo otroci pouk le v eni izmeni, lahko resnično zaživijo krožki. Bolj uspešno pa je lahko tudi vključevanje šole v dejavnosti krajevne skupnosti,« sta povedala ravnateljica **Antonija Setnikar** in pomočnik ravnateljice **Franc Sedej,** s katerima smo se pogovarjali, kako poteka vzgojno-izobraževalno delo na njihovi šoli.

Od daleč je šolsko poslopje videti svetlo, prijazno in mirno. Zagrnjeno je v zelenje, umaknjeno od cestnega hrupa in zdi se, da prav nič ne more motiti pouka. Pa ni tako. »Šola je še v garanciji in spisek pomanjkljivosti, ki bi jih bilo treba odpraviti, je precej dolg. Nekaj napak je graditelj res že popravil, vendar jih je še vedno veliko,« je povedala Antonija Setnikar. Treba bo namreč popraviti streho, ki zamaka. Tudi v električno napeljavo prihaja voda, v kabinetu za pouk zgodovine in zemljepisa v vtičnicah ni toka in tudi stik starega poslopja z novim ni narejen dobro, saj ob vsakem večjem nalivu priteče v telovadnico voda. Zgodilo se jim je že tudi, da je ob dežju pri stranskem vhodu pritekla voda na hodnik in v dve učilnici. Najhuje pa je to, da tudi gretje na deluje tako, kot bi moralo. V učilnicah, ki imajo dve zunanji steni, je bila v preteklem šolskem letu v nekaterih dneh pozimi temperatura pri pouku le 11 stopinj Celzija.

Na šoli si seveda prizadevajo, da bi bile te napake odpravljene. Telefonirajo, prosijo, pišejo dopise, obveščajo ljubljanski investicijski zavod in podjetje Hrastnik, kaj vse bi bilo treba še urediti. Potem pridejo komisije, ki ugotovijo, da te napake res obstajajo, pridejo odgovorni tovariši od SGP Hrastnik, nato pridejo njihovi kooperantje, ki se lotijo popravil. Na žalost pa se potem, ko delavci odidejo, pogostokrat izkaže, da napaka ni odpravljena. In vse skupaj se začne znova.

Mar tisti, ki so krivi za tako stanje, nimajo prav nič slabe vesti, če je zaradi njihove malomarnosti ogroženo otrokovo zdravje, moteno izobraževalno delo in da se povrhu vsega dela še velika družbena škoda? Najbrž bi se vse te nevšečnosti dale odpraviti z nekoliko več zavzetosti in odgovornosti. Zdaj, ko se pripravljamo na III. samoprispevek, je namreč priložnost, da odkrito spregovorimo o storjenih napakah.

Najbrž kaže ob pripravah na III. samoprispevek prisluhniti tudi mnenju pedagoških delavcev in ne le zamislim arhitektov, kako naj se gradijo šole. »Ve se, kakšna je vsebina dela v šoli,« meni Antonija Setnikar. »Zato bi bilo treba šolsko poslopje bolj približati tudi vsebini. Hodniki so tako ozki, da se otroci pri prehodu iz razreda v razred, kar je nujno pri kabinetnem pouku, zadevajo drug v drugega, poškodujejo pa tudi zidove. Šola je pritlična in zavzema veliko prostora.

Prav zaradi tega, pa tudi zaradi velikih oken, se lahko pride vanjo kjerkoli. Poslopja se sploh ne da dobro zavarovati. Tudi stropi, ki so iz temnega lesa, jemljejo precej svetlobe. Povrhu vsega pa les niti ni tako poceni.«

Na OŠ Leopolda Mačka-Boruta so organizirane razne kulturne prireditve, razstave, uporabljajo pa jo tudi upokojenci, gasilci, borci, člani rdečega križa. Krajanom je na voljo tudi telovadnica. Je torej to, kar naj bi šola bila: ne zaprta vase, temveč središče dogajanja v krajevni skupnosti.

DARJA JUVAN

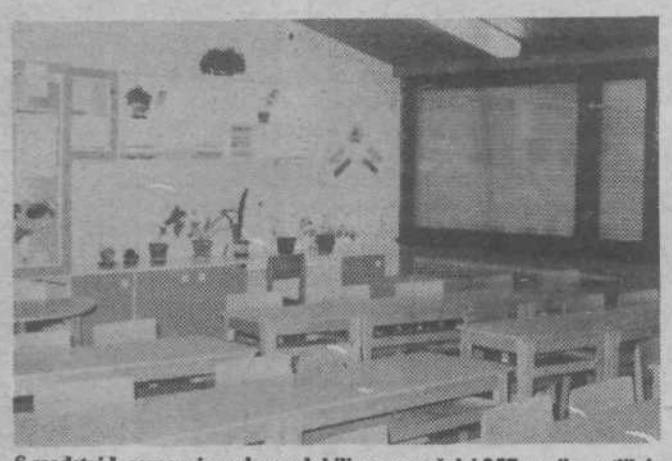

S sredstvi I. samoprispevka so dobili osnovnošolci 257 novih svetlih in prostornih učilnic, s sredstvi II. samoprispevka pa še nadaljnjih 190. (Foto: Marjan Srebrnjak)

Poglobljeno sodelovanje

Pobratenje OŠ Josifa Pančića iz Beograda in OŠ Ketteja in Murna iz Ljubljane

Letos poteka 15. leto sodelovanja obeh šol, OŠ Ketteja in Murna pa slavi 20. obletnico svojega delovanja. Ob tej priliki je našo šolo obiskal kolektiv beograjske šole in nam podaril Pančićevo omoriko. Slavnostno sta jo posadila pred šolo oba ravnatelja Radmilo Milosavljević in Anton Bizjak (na sliki). Na svečani seji pa sta oba kolektiva podpisala listino o pobratenju in sodelovanju.

Listina vsebuje naslednje:

— obe šoli bosta uredili kabineta, OŠ Ketteja in Murna biološkega, OŠ Josifa Pančića pa slavističnega. Učenci bodo spoznali osebnosti, po katerih se imenujeta šoli;

— izmenjava pionirjev obeh šol ob praznovanju dneva šole;

— posamezni oddelki si bodo dopisovali skoz vse leto;

— za 25. maj bomo izmenjali listine in fotografske izdelke pionirjev in priredili razstave;

— pionirji iz Beograda bodo pri nas zimovali, naši pionirji pa v Beogradu letovali;

— sodelovanje prenesemo tudi na krajevne skupnosti.

MK

● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KUL

● V KULTURNEM DOMU ŠPANSKI BORCI SE OBLIKUJEJO

Zasnove polnega življenja

Smo pred novo kulturno sezono, ki bo — sodeč po izkušnjah in vnemi ljubiteljskim kulturnim delavcem naše občine — vsaj tako uspešna, kot je bila prejšnja; pričakovati pa je nadaljnji razvoj in razmah ljubiteljstva na vseh področjih kulturnega ustvarjanja in poustvarjanja.

S tem v zvezi je bil sredi septembra sklican posvet predsednikov kulturno-umetniških društev in skupin naše občine, na katerem je bil govor o pravkar minuli kulturni sezoni, o težavah, ki spremljajo dejavnosti na ljubiteljskem kulturnem področju, ter o organiziranosti in povezanosti kulturno-umetniških društev in zveze kulturnih organizacij z družbenopolitičnimi in družbenimi dejavniki naše občine, mesta in republike.

Začrtan je bil program aktivnosti in akcijskega delovanja občinske ZKO Moste-Polje do konca leta 1981 in za leto 1982. Pomembna točka dnevnega reda pa je bila tudi razprava o programskih izhodiščih za delovanje kulturnega doma Španski borci ter o deležu ZKO pri uresničevanju tega programa.

ZKO bo s svojimi društvi in skupinami nosilka pretežnega dela kulturnih dogajanj v novem domu. V dvorani in v drugih prostorih se bo odvijala večina kulturnih prireditev na občinski ravni, katerih organizatorica je ZKO, pa tudi vse druge prireditve občinskega značaja (revije otroških, mladinskih in odraslih pevskih zborov, gledališke revije, likovne razstave, prireditve v okviru kulturne akcije ter proslave in prireditve ob različnih priložnostih in obeležjih).

Vsekakor bodo lahko v domu nastopala vsa kulturno-umetniška društva in skupine naše občine, ki bodo po mnenju programskega sveta ali njegovih sosvetov in srečanj, pa najsi bo šlo za izpolnjevanje ljubiteljskih kulturnih delavcev ali pa za aktivnosti z različnih drugih interesnih področij. Pomemben delež pa bodo prispevala tudi šolska kulturna društva, saj je po šolah pretežna večina mladih organiziranih po interesnih dejavnostih v najrazličnejših krožkih in sekcijah, sadove svojega dela in najboljše dosežke pa bodo lahko v okviru akcij, kot so Naša beseda, Naši dosežki in podobno, predstavili širšemu krogu občinstva.

V Jelovškovem likovnem salonu so moščanski likovniki dobili prostor, kjer bodo lahko prirejali razstave, v samem domu pa organizirali seminarje, posvete, delovna srečanja. Razstavna dejavnost bo tekla vse leto, kar doslej zaradi vlage in mraza pozimi v Jelovškovi galeriji na Kodeljevem ni bilo mogoče.

Razstave se bodo vrstile na štirinajst dni, izmenoma pa bi jih tudi podaljšali (tj. od 15—20 razstav letno). Večje razstave bo moč postaviti v hodnikih ob glavni dvorani. Jelovškov likovni salon bo sodeloval z likovnimi galerijami v Ljubljani in še z nekaterimi drugimi (Kranj, Celje, Kočevje), s katerimi se bo dogovoril za sodelovanje v obliki izmenjav kompletnih razstav. Ob otvoritvah razstav bodo, tako kot do sedaj, krajši kulturni programi poklicnih in ljubiteljskih skupin in posameznikov, vabiti pa bo treba tudi priznane likovne kritike, kar je drugod že znana praksa.

Kulturni dom ŠPANSKI BORCI

Vsekakor je kulturni dom Španski borci velika pridobitev za našo občino, saj je z njegovo dograditvijo uresničena 35-letna želja občanov po kulturnem centru v središču Most, ki bo dajal nove možnosti za zadovoljevanje kulturnih potreb delovnih ljudi in občanov tudi mesta in republike pa tudi vseh delovnih ljudi iz bratskih republik in pokrajin. Dom je last vseh delovnih ljudi in bo kot tak z odprtostjo svojega programa porok za svojo kulturno in družbenopolitično vlogo!

M. Š.

Pionirski oddelek

S preselitvijo v kulturni dom Španski borci je knjižnica Jožeta Mazovca dobila tudi poseben, prostorsko ločen oddelek za otroke. To je nedvomno velika pridobitev, saj je 30% naših bralcev prav otrok. Vemo, da je otroku že od najmlajših let dobra knjiga nujno potrebna, saj mu bogati notranji čustveni svet, mu razširja obzorja spoznanj in mu lahko pomaga v stiski ali osamljenosti kot prava »prijateljica«.

Pionirski oddelek je namenjen otrokom do končane osnovne šole. Prostor nam sicer ni najbolj praktičen, vendar smo ga skušali v danih razmerah izrabiti čimbolj koristno. Imamo tri prostorska območja: izposojo knjig, bralni in igralni kotiček. Ob lepem vremenu uporabljamo tudi teraso.

Knjige so na oddelku **razporejene po starostnih stopnjah** z oznakami: S (slikanice za najmlajše), C (knjige za cicibane), P (knjige za pionirje), M (knjige za mladino), L (ljudsko slovstvo, pravljice) in poučne knjige. Knjig je na oddelku približno osem tisoč, do njih imajo vsi prost pristop.

Na koncu podolgovatega prostora imamo delno pregrajen **bralni kotiček.** Tu lahko otroci berejo mladinske časopise in revije ter listajo priročnike, ki so namenjeni branju samo v knjižnici. To so otroške enciklopedije, leksikoni, velike dragocene knjige o naravi in športu, atlasi ipd.

Novost je **igralni kotiček.** Otroci se lahko tu igrajo razne družabne igre, berejo in prelistavajo knjige ali poslušajo pravljice na kasetah. Zakaj igrače in igro v knjižnico? Igrače so pri nas namenjena za spodbudo otrokom, da bi prihajali v knjižnico, za razvedrilo in sproščenost, ki naj zavlada v oddelku, za igranje otrok s starši, ki prihajajo z njimi.

Pionirski oddelek je odprt že dobra dva meseca in imamo že prve izkušnje z otroki in starši. Mnogi starši si ob prvem obisku napačno razlagajo vlogo in namen igrač v knjižnici. To naj ne bi bil »vrtec«, kjer bi pustili svoje otroke in šli po opravkih. Želimo si, da bi starši prišli z njimi in se tu z njimi poigrali, jim prebrali kakšno zgodbico, prelistali slikanico ali poslušali skupaj pravljico na kaseti. Starši na to niso navajeni, saj nimajo veliko možnosti biti z otrokom v drugem okolju, npr. v šoli ali vrtcu in jih opazovati pri igri z igračami, ki jih doma morda nimajo. Lahko trdimo, da so otroci sprejeli knjižnico za svojo. To priča zelo velik dnevni obisk knjižnice in poleg 1050 že vpisanih še nad 350 novovpisanih otrok.

Za **»bralno sezono«** imamo v načrtu še druge oblike dela z mladimi bralci — kot so obiski knjižnice za predšolske otroke in šolarje z uvajanjem spoznavanja sistema in pomena knjižnice. Že sedaj pa pripravljamo razstave, ki naj opozarjajo na različne dogodke, na nove knjige in podobno. Pri tem sodelujejo tudi otroci.

Želimo si večjega stika s starši. Otroci se sicer vpisujejo sami z dovoljenjem staršev, vendar bi za tesnejši stik med otroki in starši verjetno pomagal tudi skupni obisk v knjižnici. Torej, odtrgati se za kakšno urico od domačega okolja in priti sproščeno skupaj po »duhovno« hrano. V drugem okolju je lažje pozabiti na domače obveznosti, prelistati kakšno knjigo, ali revijo zase, medtem ko otrok svobodno izbira med policami in raziskuje svet knjige in podob. Pridite z otrokom omogočite mu to duhovno razkošje!

Saj bo knjižnico in knjige potreboval vse življenje in če jo bo spoznal in osvojil v otroških letih, se bo rad vračal z lepimi spomini tudi kot odrastel občan.

CVETKA KAVČIČ-KUDREVIČIUS

ZDRAVSTVO ● ZDRAVSTVO ● ZDRAV

Nasveti bolnikom z visokim krvnim pritiskom

1. Kontrolirajte si krvni pritisk sami ali pri zdravniku v rednih presledkih.
2. Pazite na telesno težo in shujšajte, če ste predebeli.
3. Telovadite vsak dan.
4. Omejite uživanje kuhinjske soli.
5. Opustite kajenje in omejite se v uživanju kave ter alkoholnih pijač.
6. Preverjajte maščobe in sladkor v krvi.
7. Ogibajte se skrbi. Tako skrbi kakor čustveni pretresi povečujejo krvni pritisk.
8. Privoščite si dovolj spanja. Poiščite si čas za počitek in rekreacijo. Če morate, lezite enkrat ali dvakrat tudi čez dan. Izkoristite vsaj enkrat na leto nepretrgoma 3—4 tedne dolg dopust v mirnem kraju. Naučite se sprostiti. Izogibajte se čezmernemu delu, pehanju za uspehom za vsako ceno in vsakovrstnim pritiskom.
9. Počivajte, preden se utrudite. Več boste napravili in ognili se boste napetosti in razdraženosti, ki spremlja utrujenost. Bodite previdni pri hitrih spremembah klimatskih con. Izogibajte se premočnemu sončenju.
10. Jemljite zdravila dosledno po navodilu zdravnika. Ravnajte se po njegovih nasvetih o načinu življenja in prehrani. Podaljšali si boste delovno sposobnost in živeli dlje.
11. Imejte potrpežljiv odnos do vašega pritiska. Ne razburjajte se in ne bodite razočarani, če morda ugotovite visoko vrednost krvnega pritiska. Ne bodite stalno v strahu pred možnimi posledicami visokega krvnega pritiska, vendar pa ne pozabite, da ste bolni in ne skrivajte glave v pesek.
12. Naj se vam nikdar in nikamor ne mudi.

Zdravstveni dom Ljubljana
Služba za napredek
zdravstvenega varstva

VESTI IZ KULTURE

V Jelovškovem likovnem salonu kulturnega doma Španski borci je bila 14. septembra 1981 odprta samostojna razstava slikarja Janeza Ošabna, člana likovne sekcije KUD Vide Pregarc. Ob otvoritvi je o slikarju in njegovih delih spregovoril likovni kritik dr. Mirko Juteršek, v kulturnem programu pa se je predstavil Ljubljanski godalni kvartet (na sliki).

Razstava bo odprta do nedelje 27. septembra 1981.

●

Od 30. septembra do 11. oktobra 1981 bo v Jelovškovem likovnem salonu razstavljal slikar Boris Zaplatil, študent 4. letnika akademije za likovno umetnost v Ljubljani.

M. Š.